

TRADYCJA I NOWOCZESNOŚĆ ARCHITEKTURY

1. Przeszłość – przyszłość. Jesteśmy zanurzeni w czasie. Oznacza to nieustanne patrzenie – w przeszłość, wsłuchiwanie się w historię, wiara w tradycję, w moc dziedzictwa. Problem usytuowany jest gdzieś między gloryfikacją, akceptacją, i – negacją. Podobnie traktowana jest – przyszłość, kojarzona z mitem – nowoczesności. W tej sytuacji teraźniejszość trwa tak krótko, że wydaje się, że nie istnieje: rzecz architektoniczna zrealizowana dziś, przemknie przez teraźniejszość i w tej samej chwili utknie w – przeszłości.

Architektura, jak każda rzecz użyteczna zużywa się, i zapada się w – przeszłość; jeżeli rzecz należy równocześnie do przestrzeni sztuki to odchodzenie odbywa się łagodnie, ale zawsze jest nieodwołalne. Taka przeszłość może oznaczać śmierć, niebyt, zapomnienie, ale po jakimś czasie, zazwyczaj z niezrozumiałych przyczyn, może nastąpić – zmartwychwstanie.

2. Tradycja... Może to być przeniesienie do sfery – tradycji. Tradycja ma status świętości; można w nią nie wierzyć ale nie wolno powiedzieć o niej nic złego; jest ważna, tworzy tożsamość kulturową. Bywa także, że jest pomocna w tworzeniu nowej wersji architektury, albo tylko mutacji, albo powidoku, albo...

3. Kontynuacje. Od czasu Renesansu w kolejnych kierunkach architektury z powagą przywoływano formy architektury z przeszłości – dosłowne lub przetworzone. Inne gry z przeszłością prowadzono w czasach historyzmów. Korzystanie z wzorców ustalonych w przeszłości określić można – ciągłością, kontynuacją, także tradycją.

Historycznych pretekstów do tworzenia ideologicznych wytycznych wykorzystywała architektura socrealizmu. W innym miejscu powstawała architektura z przeszłością w tle i hasłem Blut und Boden Architektur. Tworzona w Europie architektura regionalna była wariacjami na temat ludowego budownictwa, nie bez poświęty patriotyzmów. A odniesienie do tradycji Chicago Tribune Tower Adolfa Loosa nie pasowało do swojej epoki.

4. Nowoczesność. Nowoczesność architektury oznacza istnienie poza tradycją, poza przeszłością. Nowoczesność powstaje dziś, w teraźniejszości; oznacza nadzieję związaną z – przyszłością. Określenie nowoczesność zawiera wiarę w oryginalność i nowatorstwo technologiczne; jest realizacją racjonalizmu, zakłada prymat rozumu. Kształt, forma, idea, to co istotne, by rzecz nazwać sztuką – jest dodawana gratis przez artystę!

Architektura nowoczesna to nie architektura przyszłości, to architektura – dla przyszłości. Architektura przeszłości nie istnieje; będzie w przeszłości.

5. Pamięć–niepamięć. Przeszłość jest mordowana przez niepamięć; dopóki rzecz jest pamiętana, także rzecz architektoniczna – istnieje poza przeszłością. Nie znaczy to, że istnieje w teraźniejszości. Spoczywa w rodzaju otchłani, w Światowym Muzeum Wyobraźni.

Powstanie idei architektury ponowoczesnej, post-funkcjonalistycznej, związane jest z odrzuceniem racjonalistycznych idei nowoczesności. Niepamięć i intuicja zyskały nowe znaczenie. Przeszłość deformowana, przypominana ironicznie, stworzyła oryginalne formy sztuki architektonicznej – już odeszła w przeszłość?

6. Eksperymenty i awangarda. Twórcy wierzą w istnienie architektury awangardowej.

Wierzą, że awangarda decyduje o przyszłości architektury. Zazwyczaj pozostaje na papierze; ma nienawidząc przeszłości – prowokować dyskusje, szokować. Ma tworzyć własny świat nie naśladowujący rzeczywistości, ni teraźniejszości, ni przeszłości, świat poszukujący – super nowości, nowej formy opartej na – niepamięci i nowej idei. Super nowość jednostkowa oznacza po prostu – eksperyment. Natomiast ruch rewolucyjnych twórców to – awangarda.

Formy Awangardy z początków XX w. dziś są niepokojone wyciąganiem ich dla zaczynu kolejnej (nowoczesnej?), teraz intuicyjnej architektury.

Dariusz Kozłowski
Maria Misiągiewicz

TRADITION AND MODERNITY IN ARCHITECTURE

1. The past – the future. We are immersed in time. This means constantly looking back – at the past, listening to history, believing in tradition, in the power of heritage. The problem is situated somewhere between glorification, acceptance and – negation. The future associated with the myth of – modernity – is treated in a similar way. In this situation, the present lasts so short that it seems non-existent: the architectural thing constructed today will sweep through the present and at the same time get stuck in – the past.

Like any other useful thing, architecture wears out and falls into the past; if the thing belongs to the space of art at the same time, the departure is gentle but always irrevocable. Such a past may mean death, non-being, oblivion, but after some time, usually for incomprehensible reasons, there may be – a resurrection.

2. Tradition... It might be a transfer to the sphere of – tradition. Tradition has the status of sanctity; you may not believe in it, but you cannot say anything bad about it either; it is important, it creates a cultural identity. It also happens that it is helpful in creating a new version of architecture, or just a mutation, or an afterimage, or...

3. Continuations. Since the Renaissance, forms of architecture from the past – literal or transformed ones – have been referred to with seriousness in subsequent directions of architecture. Other games with the past were played in the times of historicisms. The use of patterns established in the past can be described as – continuity, continuation, also tradition.

Historical pretexts for creating ideological guidelines were used by the architecture of socialist realism. Architecture with the past in the background and the slogan *Blut und Boden Architektur* was created in another place. Regional architecture created in Europe was a variation on folk architecture, not without a glow of patriotisms. And the reference to tradition in Chicago Tribune Tower by Adolf Loos did not fit in with its era.

4. Modernity. Modernity of architecture means existence beyond tradition, beyond the past. Modernity arises today, in the present; it means hope related to – the future. The term modernity includes faith in originality and technological innovation; it is a realization of rationalism, it assumes the primacy of reason. Shape, form, idea, that which is essential to call a thing art – is added by the artist free of charge!

Modern architecture is not the architecture of the future, it is the architecture – for the future. The architecture of the future does not exist; it will be in the future.

5. Memory – non-memory. The past is murdered by non-memory; as long as the thing, including the architectural one, is remembered – it exists beyond the past. This does not mean that it exists in the present. It rests in a kind of abyss in the World Museum of Imagination.

The emergence of the idea of post-modern, post-functional architecture is connected with the rejection of rational ideas of modernity. Non-memory and intuition gained a new meaning. The deformed past, ironically reminded, created original forms of architectural art. Are they already gone into the past?

6. Experiments and avant-garde. Creators believe in the existence of avant-garde architecture. They believe that the avant-garde determines the future of architecture. It usually remains on paper; hating the past, it is supposed to – provoke discussions and shock. It is supposed to create its own world which does not imitate reality, neither the present, nor the past, the world that seeks – super novelty, a new form based on – non-memory and a new idea. The unitary super novelty means simply – an experiment. In turn, the movement of revolutionary artists is – an avant-garde.

The forms of the Avant-garde from the early twentieth century are disturbed today as they are being pulled out for the leaven of another (modern?), now intuitive, architecture.

Dariusz Kozłowski
Maria Misiągiewicz